

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov
EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr.Marta Ventráková

**Pracovné listy k predmetu „ Tvorivá dramatika „
Prvá časť**

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr.Marta Vondráková

Kontakt na autora UZ: Základná škola,Kluknava 43,
martavondrakova@post.sk

Pracovné listy k predmetu

Názov: „Tvorivá gramatika„
Prvá časť

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Stanislav Koval'

ISBN 978-80-8052-850-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Ahoj Janka
2. Ako išlo vajce na vandrovkú
3. Mechúrik a Koščúrik
4. Ako Jožko Pletko zamuškoval všetko
5. Ako slniečku trhali zuby
6. Boľavý zub
7. Hmyz a pavúky
8. Jedľová hora
9. Kocúr v čižmách
10. Vlk a kozliatka
11. Krátke básničky
12. Líška, zajac a kohút

13. Mal som sedem grajciarov

14. O Janičkovi a Marienke

15. Nový kamarát

16. O celkom bielych trpaslíkoch
17. O troch grošoch

Ahoj Janka!

Píšem poležiačky. Som štyri dni po operácii a nesmiem ešte vstať . Je tu veľa detí a všetky majú dačo s nohami alebo chrbticou. V našej izbe ležia dve siedmačky a jedna ôsmačka, Katka, Zdenka a Hanka. A v tejto nemocnici aj škola!

Žiaci ležia na posteli a učitelia ich učia. Slovenčinu, ruštinu, matematiku, všetko. Takže nič nezameškáme a siedmu triedu skončím naraz s vami. To je dobre, však? Lebo inak by som bola ani dáka prepadlíčka. A tu mi nik nevraví Kač – kač – kačica ani Tárajka. Prišla som do Bratislavy a moje prezývky ostali v Gorovci, to je fajn, no nie? Možno sa na ne aj zabudne, kým sa vrátim.

Nevieš, koľko času treba, aby sa zabudla prezývka? Pani učiteľka Cerovská, čo nás učí slovenčinu, mi niekedy povie: Ty moja treperenda! Ale to nie je prezývka. Pani Cerovskú mám veľmi rada a niekedy jej rozprávam o Gorovci aj o Tebe, aj o starkej, aj o Marošovi, aj o všetkom.

A drozdík žije! Sestrička Lenka mi nedovolila držať si ho v nemocničnej izbe. Opatruje ho doma v klietke a vráti mi ho, keď pôjdem domov. Niekedy myslím, že ho vypustím, a niekedy, že sa vrátíme spolu do Gorovca, keď sme obaja Gorovčania. Tak neviem.

A teraz to najdôležitejšie: Dnes som sa spýtala pána primára, či teraz po operácii nebudem už krívať. A on mi povedal: „ Dúfam, že nie, inak by si ma veľmi sklamala.“

A usmieval sa. Aj pani doktorka sa usmievala, aj sestrička Lenka. tak som sa usmiala aj ja. Potom pán primár ešte povedal: „ hoci krívať na nohy nie je to najhoršie. Oveľa horšie je krívať na rozum.“

Potľapkal ma po líci a doložil. „ No rozum ty máš v poriadku a budeš mať v poriadku aj nohy.“ Janka, vieš, čo to znamená? Že už nebudem Krívať!!! Pravda, nie hneď, iba neskoršie. Najprv budem chodiť o dvoch barlách, potom o jednej a až potom Ale ja to vydržím, ojoj.

Bozkáva Ťa Tvoja verná kamarátka MAJKA.

Odpovedz:

1. Ktoré prekážky prekonávala Majka? _____

2. Povedz, ktorá z nich bola najväčšia? _____

3. Pán primár vyslovil múdrosť, ktorá patrí nám všetkým. Podčiarkni ju.

4. Vysvetli, čo myslel svojou múdrosťou pán primár? _____

1. Odkiaľ písala Majka list? Prečo tam bola? _____

Ako išlo vajce na vandrovku

Vajce: Som vajce, obyčajné vajce. Guľaté a špicaté, aj keď azda viac guľaté ako špicaté, lebo ješ' mi chutí. Bývam tuto hľa neďaleko v domčeku, v takom peknom zo slamy. V inom ani nemôžem, lebo mám krehké telo. Tam sa cítim bezpečne, všetko je tam mäkučké. Rado sa váľam po dľažke, no nemyslíte si že sa takto vyvaľujem celý deň. Rado idem aj na vzduch, poprechádzať sa, aby som bolo zdravé. Po takej dobrej prechádzke sa dobre oddychuje. V hlave čisto a v pľúcach tiež. A tak som hútal, rozhutoval a vyhútal, že sa vyberiem na vandrovku. Aj keď priznám sa nerado vandrujem samo, som vyslovene spoločenské vajce. V dobrej družine je život veselší, aha tamto sa vlečie priateľ rak. Hádám sa pridá ku mne, hééééj susedko.

Rak: héééééj

Vajce: Kdeže, kde? Na prechádzku?

Rak: Tak – tak. Vybral som sa trochu klepetá povyt'ahovať.

Vajce: Dobre teda, aj ja si reku trochu vzduchu glnem zdravie si treba šanovať.

Rak: Veď to – veď to.

Vajce: počúvaj sused rak, a čo keby sme sa tak spolu vybrali na vandrovku. Hmmm

Rak: Nedbám teda. Vo dvojici sa nám bude dobre vandrovať.

Vajce: Poďme teda. (idú po ceste a stretnú moriaka)

Zdravím ťa priateľ moriak. Kdeže, kde?

Moriak: Na prechádzku.

Rak: Pridaj sa k nám.

Moriak: A vy kdeže ste sa vybrali?

Vajce: Na vandrovkú, pod' s nami do tretice všetko dobré.

Moriak: Nóóóóó, keď traja, tak traja. Nedbám.

Vajce: Pod'me teda. (idú po ceste a stretnú vola, kačku, kohúta, koňa)

Aha ho, čo to tu za veľký spolok. (zvieratká vydávajú zvuky)

Rak: Kačka rapotačka, kohútik jarabáčik

Moriak: S volom a koňom vo veľkej debate.

Vajce: Tak ako kamaráti, besedujete?

Kačka: Kač – kač, vysvetľujem kde som bola na výlete.

Kohútik: A my len počúvame.

Vôl: A dumáme, dumáme múúúúúúú.

Kôň: Že by sme sa mali, niekde vybrať.

Vajce: Pravdu, pravdu máš priateľ kôň. Treba niečo skúsiť. My sme sa s rakom a moriakom vybrali na vandrovkú.

Kačka: Kač – kač – kač – kač a kde?

Vajce: No, do sveta.

Vôl: Do sveta vravíš, múúúúúúúúú?

Kačka: Kač – kač – kač – kač – kač.

Vajce: Tak veru! Ak chcete pridajte sa k nám.

Kačka: Myslím, že by sme sa mali. (ostatné zvieratká vydávajú zvuky)

Vôl: Pod'me teda.

Vajce: Skvelé, bude nás sedem a to už je riadna družina.

Pesničku spievajú všetci: Veselá sme družina, dobrú vôľu máme, na vandrovku do sveta sa radi vyberáme. Pochodíme po svete, všetko poprezeráme, a nakoniec tej cesty si pieseň zaspievame.

Vajce: Lalalala lálalá, lalalala lálalá,

Všetci: Lalalala lálalá, lalalala lálalá. Veselo je družine, keď je dobrá vôľa. Veď s pesničkou na perách sa každá starosť zdoľá.

Vajce: Ej, veru riadna vandrovka to je. Už som trochu aj ustal. A keď sa tak pozriem na mojich kamarátov nie sú o nič sviežejší. Rak už ledva vlečie klepetá, kačka hodnú chvíľu nezarapotala hoci predtým mala plný zobák rečí. Kôň je spenený, vôľ smutný a kohút s moriakom ledva odfukujú. No tak, čo priatelia, ako sa cítite?

Všetci: (zvieratka len unavene vydávajú zvuky)

Vajce: Keď nič nevravíte, tak nedobre ustali ste hm aj ja veru.

Kôň: Bolo by si treba oddýchnuť.

Vôl: Aj dačo pod zub by dobre padlo, múúúúúúú.

Kačka: (zíva) či ja by som nedbala i pospať si trochu.

Moriak: Och akýsi som zmorený hudry – hudry – hudry.

Kohútik: Zazobal by som si len zrna nieto.

Rak: Ledva cítim klepetá.

Vajce: Uľahaná je družina, pomôžeme si navzájom naberieme síl. Počuj kohútik, vyleť tamto na svrčinu a poobzeraj sa trochu po svete, hádam dakde dačo uvidíš. Či si taký unavený, že ani nevyletíš?

Kohút: Unavený som, ale vyletieť ešte vládzem. (kohút vyletí na strom)

Vajce: Čo vidíš?

Kohút: Akési svetlo.

Vajce: Svetlo? To vyzerá sľubne.

Kohút: Zdá sa, že je to akýsi domček. Pravdaže je to dom.

Vajce: A smer si zapamätáš?

Kohút: Pravdaže.

Vajce: No tak zleť dolu a povedieš nás k domčeku.

(idú k domčeku)

Vajce: Pravdu si mal kohútik, je to dom. A pozrieme čo je v ňom. Hladní sme poriadne, hádam nám dajú zajesť.

Kohútik: Kvok zišlo by sa.

Vajce: Ty počuj kôň, ty si mocný zabúchaj na dvere.

(Kôň zabúcha na dvere)

Baba: Čo je, kto búcha?

Vajce: Počestní, pocestní.

Baba: Ukážte sa, tíha, Vraj počestní, pocestní. No to už je len spolok. Čo otravujete?

Vajce: Hladní sme a ustatí.

Baba: Ale, čo nepovieš. Lenže pre takú chamrať ako ste vy, nemám nič.

Vajce: Ale tetka, veď hádam len máte srdce.

Baba: Povedala som a hotovo. A practe sa kade ľahšie, lebo o chvíľu tu i tak budú moji chlapci a tí z vás narobia kašu.

Vajce: Kašu, nekašu. Strach nemáme.

Baba: Practe sa vandráci.

Vajce: Vôl, zober babu na rohy a hod' ju dakde do jamy, ostatní pôjdu za mnou ty vôl prídeš za nami do domčeka.

(Vôl múúúúúúúúúúka a baba kričí a prosí o pomoc.)

Vajce: No a už sme tu.

Moriak: Joj a ako je tu teplúčko hudry – hudry.

Kačka: Kač – kač- kač- kač. A akú peknú lampu tu majú.

Kôň: Pri peci nám hádam bude najlepšie.

Rak: Čože tam po peci, keď je v bruchu prázdno.

Vajce: Ale dlho nebude. Pozrite tamto na stôl.

Kohútik: Íha, to už hej tam je všeličo pod zobák.

Vôl: Múúúúú, babu som hodil do jamy v lese, nech si tam podrieme.

Vajce: Pod' priateľ vôl, sadaj k stolu a nedaj sa dlho núkať.

Vôl: To sa teda nedám, múúúúúúú. Hladný som aj mi v hrdle vyschlo.

Kačka: Tuto vína si daj. Aké chceš červené či biele. Kač – kač.

Vôl: Biele, lebo po červenom bývam ospalý.

Kačka: Na teda biela, kač – kač – kač.

Vôl: Na vaše zdravie.

Vajce: Na zdravie a všetkým dobrú chuť.

Rak: Hmmmm, najradšej mám tvarohové koláče.

Kohút: A je slivkové.

Vajce: Veď jesto také aj také len sa posilnite, lebo síl vám bude treba. Veď tá baba o akýchsi chlapoch, čo z nás majú kašu narobiť vravela.

Kôň: Nič sa neboj, však nás je dost'. A teraz už všetci jedzte a pekne v tichosti., lebo ja mám rád pri večeri pokoj.

Kačka: Byst'u kač – kač – kač – kač ale som si pochutila.

Rak: Jóóój ja ani nehovorím, keby ste vedeli aké hroziienka boli v tom tvarohovom koláči.

Vôl: Čoby sme nevedeli múúúúú, aspoň ja som zo všetkého okoštoval.

Vajce: Tak teda priatelia sýti sme, aj oddýchnuť by sa patrilo.

Moriak: Zdriemneme si už je na to čas.

Vajce: Zdriemneme, ale všetko pekne po poriadku. Treba sa mať na pozore. Jeden bude vždy strážiť, potom sa budeme po pol hodine meniť. Kto sa hlási prvý dobrovoľne.

Kačka: Ja, kač –kač –kač. Veľmi som zvedavá koho sa to máme vlastne báť.

Vajce: Výborne kačka ty pôjdeš prvá a ja ťa potom vystriedam. A ostatným prajem dobrú noc.

Všetci: Dobrú noc.

Kačka: Vajce, kač- kač- kač- kač vajce. Kač – kač – kač – kač zle je.

Vajce: Čo sa robí?

Kačka: Akýsi chlap sa blíži, zarastený, špinavý, jedno oko má zalepené čiernou páskou, vyzerá ako zbojník.

Vajce: Sú to teda zbojníci, pekná čeliadka. Nič to. Hej bračekovci vstávajte bliži sa nepriateľ, vstávajte. Zaujmemo bojové pozície. Kohútik ty vyskoč hore na pánť, a ty vôl do pitvora, kôň za dvere do izby, moriak na pec, kačka rapotačka pod lavicu a brat rak do vedra s vodou, a ja sa zahrabem do pahreby.

Rozprávač: Takto nastražení čakali na zbojníkov. Keď vošiel kapitán dnu v pitvorci ho vôl nabral na rohy a hodil do izby. Tu ho kôň kopne kopytom. Zbojník sa nestačí spamätať chce ísť pahrebu rozdúchať, lenže tu mu vajce všetok popol do očí fúkne. Ako pomätený skočí ku vedru s vodou že si oči umyje a tu mu rak do klepeta ruku chytí. Do toho kačka zatrepoce krídlami, muriak zadudre, kôň ho kopytami vykopne do pitvora, tu ho znovu vôl naberie na rohy a vyhodí von na dvor. Zbojník rozpovie všetko svojim kumpánom a všetci bežia z lesa preč. Od tých čias sa už v lese zbojníci neukázali.

Vajce: Tak veru urobili sme záslužnú robotu, a teraz bračekovci vandrovka sa skončila ideme domov zbojníci sa už v lese neukážu.

Všetci: Hurááááááááá, ideme domov, domov, domov.

Pesnička: Veselá sme družina, dobrú vôľu máme, na zbojnícke pačmagi pozor si však dáme. Chodili sme po svete, už ho dobre známe. A nakoniec tej cesty si pieseň zaspievame.

Vajce: Lalalala lálálá, lalalala lálálá

Všetci: Lalalala lálálá, lalalala lálálá. Veselo je v družine keď je dobrá vôľa, veď s pesničkou na perách sa každá starosť zdoľá.

Mechúrik koščúrik s kamarátmi

Rozprávač: Mechúrik, koščúrik sirota,
neužil dobrého života.

Že mu v ňom bývalo všakovak,
vybral sa do sveta vandrovať.

Ako tak putuje, pri kroví

Tenučký hlások ho osloví:

Myška: Vezmi ma, Koščúrik, do sveta,
budem ti cestičku zametať.

Rozprávač: Mechúrik ešte je neistý;

Mechúrik: Povedz mi, kto si, a nepišti.

Myška: Nepoznáš myšičku Chocholku?
Prosím ťa, vezmi ma do spolku.

Mechúrik: No pod'!

Rozprávač: I boli už dvojáci.
Veselšie leteli oblaky.
Každý si na chvíľu povoľká.
Mechúrik a za ním Chocholka.
Idú a pod horou na mlákach,

ktosi im na pozdrav zakváka.

Všetci: Ty si kto?

Žabka: Rapotka z močiara,
čo večer všeličo potára
a cez deň, žabiatko nevinné,
vyspí to v zelenej perine.

Všetci: No pod'!

Rozprávač: I boli už trojakí.
Veselšie leteli oblaky.
Mechúrik, Chocholka, Rapotka,
pred nimi deň ako lahôdka.

Had: Prossím váss!

Všetci: Toto je čudný krik. Ty si kto?

Had: Ja som had v tráve šmyk.
Berte ma, kdekoľvek pôjdete,
ja sa tak rád klížem po svete.

Všetci: No pod'!

Rozprávač: I boli už štvorakí.
Veselo leteli oblaky.
Mechúrik, Chocholka, Rapotka
za nimi po lesných jahôdkach,
v tráve Šmyk bystro sa prepletá.
Tak oni putujú do sveta.

Idú, idú až zaveľa,
Postretnú ďalšieho priateľa.

Zajac: Pa – pánboh šťastia daj, vandráci!

Všetci: Ty si kto?

Zajac: Lesný skok, zajačík,
čo je sám pod zemou v dúpätí
Pri vás mi lepšie čas uletí.

Všetci: No pod!

Rozprávač: I boli už päťoria.
Idú a reči si hovoria.
Mechúrik, Chocholka, Rapotka,
V tráve šmyk, Lesný skok – samôtko.

Líška: Dobrý deň.

Rozprávač: Sladne im spod kríčka.

Všetci: Ty si kto?

Líška: Líštička – kmotrička.
Nože ma prijmite medzi vás,
počujte aký mám pekný hlas!

Všetci: No pod!

Rozprávač: I boli už šesťoria.
Idú a reči si hovoria.
Mechúrik, Chocholka, Rapotka,
V tráve šmyk,

Lesný skok – samôtko,
Líštička – kmotrička za nimi
kŕmi ich nôtami sladkými.
K večeru pri jednej zápoli:

Vlk: Ujúú.

Rozprávač: Odrazu hlaholí.

Všetci: Ty si kto?

Vlk: Ja som vlk Trubač hôr.

Mechúrik: A čože netrúbiš trochu skôr?

Veď tuto zajačka chudáka
podvečer každý šum vyľaká.
No pod'!

Rozprávač: I boli už sedmoria.

Idú a reči si hovoria.

Mechúrik, Chocholka, Rapotka,

V tráve šmyk,

Lesný skok – samôtko,

Kmotrička, Trubač hôr – ujúú,

Idú a do sveta putujú.

Neprešli veľa, keď na grúni

ako keď na sude zaduní.

Všetci: Ty si kto, takýto mrmlavý?

Medveď: Medveď som a už ma nebaví

Krútiť sa naveky v malinčí.

Nože ma prijmite, našinci.

Všetci: No pod'!

Rozprávač: I boli už osmoria.

Idú a reči si hovoria.

Mechúrik, Chocholka, Rapotka,

V tráve šmyk,

Lesný skok – samôtko,

Kmotrička, Trubač hôr, za nimi

Mrmláč, čo zunoval maliny.

Cesta ich cez horu ďalekú

priviedla k jednému domčeku.

A to tam celú noc bezmála

strigina svadba sa konala.

Mechúrik: Počkaj, ty nevesta štrbavá!

Veď ti my začneme vyhrávať.

Rozprávač: Stali si na dvore do radu,

a potom spustili parádu.

Nadul sa Koščúrik, nafúkal,

spravil si veľký huk, zahúkal.

Pišťala Chocholka na raty: Pí – pí- pí

Rapotka kvákala za vráty: Kvá – kvá- kvá

V tráve šmyk, podobný klobáse,

Utiekli do lesných zákutí,
A keď už ostal dom bez ducha,
Posledná vybehla mladucha.
Pod' naša muzika do chyže,
Nech aspoň taniere oblíže.
A tu ti na peci, na stole,
V kozuboch jedíva do vôle.
Ranený Koščúrik vd'ačný je.
Kmotra mu mechúrik zašije.
Dokiaľ mu zošité zacelie,
V dome si spravili veselie.
Vydali Kmotričku za vlka.
Zajačik pochrumkal jablká.
A ženích s nevestou barana,
Takto sa svadbili do rána.
Iba náš Koščúrik, sirota,
Neužil dobrého života.
Daromné bolo mu veselie,
Keď si tak ublížil na tele.
Nezobral z voňavých kozubov
Ani tú kôročku do zubov.
Iba si potichu, bez rečí,
Urobil miestečko na peci

Nestenkal, zábavku nekazil.

Sedel tam ako päť peňazí

Ani len, chúd'atko, nemuklo.

Aby mu vrecúško nepuklo.

Ako Jožko Pletko замуškoval všetko

Mucholapka skoro holá –

potom tristo na dvore

za muškami priamo volá.

a ostatné v komore.

„Nachytám múch na tisíce

„Pozri, mama, pozri, babka,

niekde vonku do krabice.“

nasýti sa mucholapka!“

Dvesto mušiek chytil v sade,

Už je bytu muší hrad!

d'alších dvesto na záhrade,

Prečo nikto nie je rád?

Práca s textom

1. Rozhodni, či uvedený príbeh patrí medzi poéziu alebo medzi prózu. _____

2. Vypíš hlavnú postavu z tejto básne. _____

3. Povedz, kto je autorom tejto básne. _____

4. Vypíš slová, ktoré sa rýmujú. _____

5. Vyznač jeden verš v básni. Spočítaj, koľko veršov má celá báseň. _____

6. Napíš čo urobil Jožko. _____

7. Vysvetli, čo je mucholapka. _____

8. Vypíš slová, ktoré označujú počet. _____

9. Vyznač správnu odpoveď:

Ako slniečku trhali zuby

Raz ráno spáchlo a bolo to trochu čudné, pretože na nebi nebolo ani obláčika. Ale ani dážď nebol celkom obyčajný. Bol zlatý a teplý a trochu slaný, lebo to vlastne ani nebol dážď, ale slzy, ktoré sa kotúľali z očí strápeného slniečka.

„Prestaň mi plakať do siete,“ kričal zdola pavúk. „Nestačím štopkať.“

„Keď ma bolí zub,“ podopieralo si slniečko boľavé líce, prevracalo oči a nahlas smrkalo. Pavúk sa vydriapal na vrcholec stebľa, aby lepšie dovidel a vraví:

„Ukáž, ktorý?“

A slniečko vycerilo na svet krivé zúbky.

„Tento tu,“ zaľukalo nechťom v ústach.

„To nič, ten je mliečny. Treba ho vytrhnúť,“ poradil pavúk. „Počkaj, hneď som tam!“ a začal vypúšťať z bruška vlások babieho leta dlhý ako slnečný lúč. Keď sa po ňom vyšplhal, zatváril sa ako prísny zubný lekár.

„Otvor ústa!“

Potom pavúk založil na boľavý zub slučku z pavučiny, spustil sa po nej dolu, a len čo nohami dočiahol na zem, ťahal, až mu od námahy oči vyliezali.

„Som slabý,“ povedal si pavúk a uviazal pavúčie lanko o nohu bociana, ktorý sa chystal práve odletieť do teplých krajov. Bocian vyhodil krídlami, pokrčil červené kolená naopak, vzlietol – a zub bol vonku.

„Ani to nebolelo,“ potešilo sa slniečko, ktorému sa v ústach zjavila medzierka.

„Počkaj! Neuteč! Aj druhý sa mi kýva.“ A pavúk trhal a ordinoval, ordinoval a trhal ... a uzlíky mu šli od ruky, lebo viazal všetkými ôsmimi nohami: jeden o chvost papierovému šarkanovi, druhý poľnej myške – až boli všetky rozkývané zuby vonku a po bolesti ani chýru.

Slniečko sa štrbavo pousmialo, ale hneď si prikrylo ústa.

„Štipku šíče šušlem, ale vežmi si žlatej priadže na šitie,“ poďakovala sa pavúkovi.

„Trošku parády nezaškodí,“ mienil pavúk. Zliezol s plným batohom a prihodil slnečného zlata do babieho leta.

Vonku sa ochladilo, lebo slniečko sa prestalo usmievať. Hanbilo sa ukazovať prázdne ústa.

Ale aj tak kdekto vedel, že je štrbavé a že prišla jeseň.

Marianna Grznárová

Čítal/a si pozorne?

1. Aký dážď padal pavúkovi do siete? _____

2. Kam vyšplhal pavúk, aby lepšie videl? _____

3. Odkiaľ vzal pavúk vlások babieho leta? _____

4. Ako vytrhol pavúk slniečku prvý zúbok? _____

5. Koľko zúbkov vytrhol slniečku? _____

6. Čo dostal pavúk za odmenu? _____

7. Vieš, prečo sa hovorí, že v jeseni je slniečko zubaté? _____

Boľavý zub

Anuľka má boľavý zub. Nespí, neje, len **narieka**. Ved' keby ste vedeli, ako ju to bolí! Nepomáhajú nijaké lieky. Nič, nič nepomáha! Mamička je už **celá bez seba**. Trápi sa, že nemôže pomôcť. I otecko sa trápi. Celý dom je akoby hore nohami. Napokon otecko povie: „Už mám toho plaču dost'! Pod', Anuľka, k doktorovi!“

A tak teda išli. Cestou Anuľku i bolesť trochu **popustila**. V ordinácii posadili Anuľku do vysokého kresla. Drobná Anuľka sa v kresle celkom stratila. Kde sa podelo dievčatko? Ahá, tu je! Sedí a čaká, čo sa bude robiť. Vyzdvihli s ňou kreslo ešte vyššie. Pozerá pán doktor na zúbky a Anuľka sa opýta: „Pán doktor, môžem veľmi kričať?“ Pán doktor sa na ňu usmial a povedal: „Hej, Anuľka! Kričať môžeš, ako len chceš.“ A pán doktor už aj ťahá zub. Zachytí ho kliešťami a myk! Je von! „Pozrite, mliečny...**taký myšací**. A aká dierisko v ňom!“ Tu Anuľka začne mrnčať. „Čo je? Vari ťa bolí?“ spytuje sa pán doktor. „Nie, nebolí ma, ale som zabudla kričať,“ sťažuje sa Anuľka.

Aj pán doktor, aj otecko sa zasmiali. Zasmiala sa aj Anuľka. Bola šťastná, že je zlý zub von. Ved' narastie nový a zdravý.

Úlohy:

1. Napiš, kto je hlavnou postavou rozprávania: _____
2. Vypíš vedľajšie postavy rozprávania: _____
3. Vmysli iný názov rozprávania: _____
4. Označ zvýraznením v texte tieto časti: úvod, jadro, záver
5. Kto rozpráva príbeh? Otec, Anuľka, mama, pán doktor, rozprávač? (podčiarkni správnu odpoveď)
6. Napiš tri slová, ktorými opíšeš, aká bola Anuľka: _____

Hádaj názov rozprávky

1. V ktorýsi deň, bolo to v ... polovici januára, zachcelo sa Holene fialky voňať. "Chod' Maruša, donesieš mi z hory kyticu fialôk. Chcem ich mať za pásom, aby som ich mohla ovoniavať." rozkázala sestre. "Jaj, bože, sestra milená, čože ti to prišlo na um? Či to kto slýchal, aby pod snehom fialky rástli?" "Ty potvora jedna akási, ako sa mi opovažuješ odvrávať, keď ti ja rozkážem? Už aj chod'! A keď nedonesieš z hory fialky, ubijem ťa!" zahrozila jej Holena. Macocha Marušku schytila, vystrčila von, a dvere za ňou zaplesla.

O DVANÁSTICH MESIAČIKOCH

2. "Bože, bože, aké je len to chlapča drobné, ani hrášok! Cože z nebo, takého malinkého, bude?" A poplakúvala, že ani krštenie nemá z čoho spraviť, chalupa je zadĺžená, komora načisto prázdna. Chlapček ako hrášok vyskočil, aby ho mamka lepšie videla, a vraví: "Mamko moja, nič sa vy netrápte, ja vám všetko obstarám!" Vybehol z chalupy rovno do hory, v hore chytil diviaka a doniesol ho domov na pleci. "No, mamko, teraz už varte a pečte, nech je krštenie, ako má byť. A meno mi dajte ... "

JANKO HRAŠKO

3. Mlynárov syn sa takej kocúrovej reči začudoval, ale keďže práve vtedy šiel okolo obuvník, zavolať ho, aby kocúrovi odmeral čižmy. Keď boli čižmy hotové, kocúr si ich obul, vzal si vrece, naspodok doň nasypal obilie, navrch priviazal šnúru, aby mal čím zaťahovať, prehodil si vrece na chrbát a na zadných nohách vyšiel z domu do sveta, celkom ako človek.

KOCÚR V ČIŽMÁCH

4. "Ej, braček, je zle-nedobre! Tá striga mi povedala, že ťa kŕmi na pečienku. Dnes príde pozrieť, či priberáš. Ale keď ti povie, aby si ukázal prst, vystrč ty vždy tento košťalik!" Onedlho príde ježibaba ku chlieviku. "Janko, ukáž prst cez škáru!" povie sladkým hlasom. No Janko už vedel, čo je. Namiesto prsta prepchal cez škáru košťalik. "Ťaj, aký si chudý!" vraví nespokojne baba. "To ťa musím ešte pokŕmiť! "

MEDOVNÍKOVÝ DOMČEK

5. „Neboj sa, dievčička“ - povedia holúbky, - ale počuj, čo ti povieme. Donesieme ti oriešok, ty si ho otvor, nájdeš v ňom šaty, oblečieš sa do nich a choď na tanec! My ti zatiaľ všetko popreberáme. Aleže nepovedz nikomu, kto si, odkiaľ si! Keby ťa macocha alebo sestra chválili, nedaj sa im do známosti, ale utekaj domov, prv ako pôjdu ony.

POPOLUŠKA

6. Šesť sudičiek stálo na postieľkou malej princeznej. Každá z nich jej venovala do vienka neobvyklé dary: šťastie, múdrosť, dobrosrdečnosť, láskavosť, bohatstvo a lásku. Zrazu pristúpila k postieľke zlá víla. "Ja mám pre princeznú tiež jeden darček", povedala. "Keď princezná dovŕši pätnásť rokov, pichne sa o vretienko a zomrie."

ŠÍPKOVÁ

RUŽENKA

7. Kráľ sa znova oženil a vybral si ženu, ktorej jedinou starosťou bol obdiv jej okolia. Mala čarovné zrkadlo, ktorého sa často pýtala: "Zrkadielko, povedz-že mi, kto je najkrajší v tejto zemi?" "Ty, moja kráľovná," odpovedalo zrkadlo. "Ty si zo všetkých najkrajšia."

SNEHULIENKA

8. Kráľ zavolať hneď dcéry pred seba a takto im vravel: „Dievky moje! Starý som, vidíte, a neviem, či ešte dlho budem s vami. Chcem teda ustanoviť, ktorá z vás bude po mojej smrti kráľovnou. Ale skôr by som rád vedel, dietky moje, ako ma ktorá ľúbite. Nuž, dcéra moja najstaršia, povedz najprv ty, ako ľúbiš svojho otca? - spýtal sa kráľ a obrátil sa k najstaršej dcére.

SOL NAD ZLATO

Hmyz a pavúky

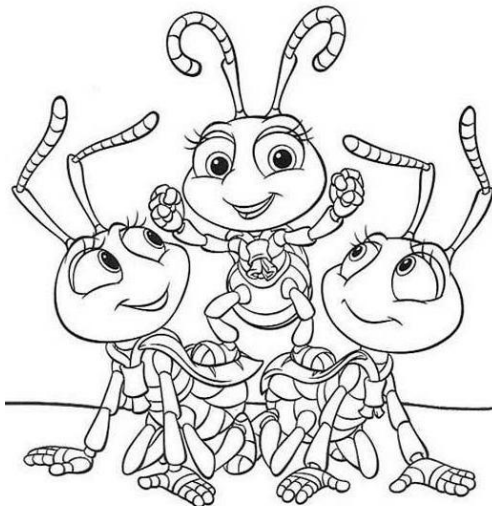
Hmyz bol na Zemi už pred miliónmi rokov, dávno predtým ako sa objavili dinosaury. Vedci objavili viac ako milión druhov hmyzu. Mnoho druhov ešte len čaká na objavenie. Všetky druhy hmyzu sa liahnu z vajíčok.

Telo hmyzu sa skladá z troch častí – hlava, hrudník a bruško. Dospelé jedince majú šesť nôh a väčšina z nich má krídla. Pavúky nie sú hmyz, patria medzi pavúkovce. Pavúky v skutočnosti s obľubou požírajú hmyz. Na rozdiel od hmyzu má pavúk osem nôh a hlavu a hrud' má spojenú.

Pavúky i hmyz sa pred nami skrývajú, lozia v podraste, vyskytujú sa v záhradách a lesoch. Iba občas sa objavujú v našich domoch.

Pracuj s textom:

1. Koľko nôh má hmyz? _____
2. Kde najčastejšie vidíme hmyz? _____
3. Aké časti tela má hmyz? _____
4. S čím má pavúk spojenú hlavu? _____
5. Koľko má pavúk nôh? _____
6. Čo má väčšina hmyzu, ale pavúk nie? _____
7. Koľko druhov _____ hmyzu doteraz vedci objavili? _____
8. Čím sa živia _____ pavúky?

Jedľová hora

Pozorne si prečítaj text

V nedeľu zavčas rána vzal som so sebou mladého horára Jakubca a spolu sme išli do starej jedľovej hory. Cestou som nasekal čečiny, vyhodil som si ju na plecيا a vyniesol k jedli s jastrabím hniezdom. Potom som si z batoha vytiahol sekerku, píľku, motúz a stúpačky. Vybral som z blízkych stromov jeden, _____ z ktorého by som mal na hniezdo najlepší výhľad – a hybaj hore. Všetko toto sa dialo celkom potichu, takže samica nič nespozorovala. Zdola jej bolo vidno iba koniec chvosta, trčiaci cez okraj hniezda.

Rudo Moric: Z poľovnickej kapsy

Zakry si text a odpovedaj na otázky: (Ak nevieš, prečítaj si text ešte raz)

1. Kedy išli do jedľovej hory? _____

2. Hniezdo ktorého vtáka našli? _____

3. Na akom strome bolo hniezdo? _____

4. Čím bol Jakubec (aké povolanie vykonával)? _____

5. Odkiaľ zobrali motúz? _____

6. Správne slovo podčiarkni:

- čečina je: a/ jedlo

b/ konáre z ihličnatých stromov,

c/ reč Čechov

- na čo potrebovali stúpačky: a/ aby sa vyšplhali na strom

b/ na pílenie

c/ na kráčanie do kopcov

Domáca úloha:

Napíš, čo ty vieš o jastrabovi (ak nevieš vyhľadaj si informácie na internete alebo v encyklopédii vtákov). _____

Kocúr v čižmách

Rozprávač – Žil raz jeden mlynár, ktorý mal troch synov. Keď zomrel, zanechal svojim synom dedičstvo – najstaršiemu synovi peniaze, prostrednému mlyn a najmladšiemu iba kocúra.

Janko – Najstarší brat dostal peniaze, prostredný brat mlyn. Ale čo si ja počnem s kocúrom? Ako nás oboch uživím?

Kocúr - Nesmúť, ja ti pomôžem. Ale potrebujem čižmy, klobúk, staré vrece a kus motúza.

Janko – Čo už môžem stratiť?

Rozprávač – A za, posledné peniaze mu kúpil čižmy a klobúk. Kocúr mal už pripravený plán. Vybral sa do lesa, do vreca nasypal kukuricu, položil vrece do trávy, vzal jeden koniec motúza a schoval sa za strom. Čoskoro prileteli prepelice, začali zobať kukuricu, vošli do vreca a kocúr potiahol motúz a chytil ich do vreca. Vybral sa do kráľovského paláca.

Kocúr – Odneste vrece kráľovi a povedzte mu , že je to darček od markíza Karabasa!

Rozprávač – Jedného dňa sa kocúr dopyčul, že kráľ cestuje po kráľovstve s princenou a vymyslel ďalší plán. Poslal Janka okúpať sa do rieky. Práve bol vo vode, keď prechádzal okolo koč.

Kocúr – Pomóc! Pomóc! Nieкто ukradol šaty môjmu pánovi.

Kráľ – A veď v rieke sa kúpe markíz Karabas, je to môj dobrý piateľ. Musím mu pomôcť.

Rozprávač – A hneď poslal jedného zo sluhov po šaty. Kráľ pozval mládenca do koča, aby ich sprevádzal po ceste. Kocúr bežal vopred a pokračoval vo svojom pláne. Pribehol na pole, kde ženci práve kosili obilie a prikázal im.

Kocúr – O chvíľu bude tadiaľto prechádzať na koči kráľ. Ak sa vás opýta, či sú tieto polia, odpovedzte, že patria markízovi Karabasovi.

Rozprávač – Kocúr bežal ďalej a prišiel ku gazdovi.

Kocúr – Ak bude okolo prechádzať kráľovský koč, povedz, že tieto lúky a polia patria markízovi Karabasovi!

Rozprávač- Kocúr utekal cez les, až prišiel k zámku, kde býval zlý čarodejník. Vošiel dnu.

Kocúr – Dobrý deň pán čarodejník.

Čarodej – Kto si? A čo tu chceš?

Kocúr – Ja som iba obyčajný kocúr. Ale počul som , že ty si veľmi múdry.

Čarodej – Ja som najmúdrejší. Najväčší na celom svete. A som aj najlepší čarodejník.

Kocúr – Čarodejník? Vždy som chcel stretnúť čarodejníka. A dokážeš čarovať?

Čarodej – To dokáže hocijaký čarodejník, ale ja sa viem premeniť na hocijaké zviera.
Napríklad na slona, ale aj na tigra.

Kocúr – Skutočne? Ale stavím sa s Tebou, že sa nedokážeš premeniť na niečo malé, trébars na myš.

Čarodej – Akej farby chceš tú myš?

Kocúr – Mne je to jedno.

Čarodej – V poriadku, tak sa dobre pozeraj!

Rozprávač – Kocúr začul, že niečo na zemi zapišťalo. Pozrel sa dole a zbadal myš. Jedným skokom ju chytil a zožral.

Kocúr – A teraz je tu novým pánom markíz Karabas. O chvíľu príde na zámok kráľovský koč, pripravte hostinu pre kráľa, princeznú a vášho nového pána. Zapamätajte si, že váš nový pán sa volá markíz Karabas.

Rozpráv ač – Keď sprievod prechádzal okolo polí, kráľ sa opýtal žencov.

Kráľ – Čie sú tie krásne a úrodné polia?

Ženci – Patria markízovi Karabasovi!

Rozprávač – Potom prechádzal koč okolo gazdovstva a kráľ sa opäť opýtal.

Kráľ – Čie sú tieto nádherné lesy a lúky.

Gazda – Markíza Karabasa.

Rozprávač – Keď prišiel koč k zámku privítal ich kocúr v čizmách.

Kocúr – Vitajte v zámku markíza Karabasa.

Rozprávač – Kráľ obdivoval nádherný zámok. Janko a princezná boli do seba zaľúbení. Janko požiadal princeznú o ruku. Onedlho bola svadba. A čo sa stalo s kocúrom v čižmách? Nosil kráľovské čižmy, jedol kráľovské ryby a pil kráľovskú smotanu. O nejaký čas si našiel krásnu mačku a po kráľovskom paláci začali pobeňovať kráľovské mačiatka.

Vlk a kozliatka

KOZIČKY: Tancujú a spievajú :

My sme malé kozičky a rady sa máme, veselé sme sestričky, často si spievame.

Domček máme na lúčke, spolu v ňom bývame, ocko, mamka nás ľúbia, dobre sa tu máme.

EVIČKA : Ja som ešte maličká, volajú ma Evička, dobrý život mám, holdujem len hrám.

ERIKA : Ja som zase veľiká, volajú ma Erika, upratovať viem, ba aj prach utriem.

ELENA : Ja som zasa prostredná, volajú ma Elena, rada vyváram, mamke pomáham.

FERKO : Ja som capko Ferko malý, celkom dobre sa mi darí, sestrám pomáham, potom sa rád hrám.

KOZIČKY : My sme malé...

ERIKA : Ale sestričky, o chvíľu príde mamička kozička a my sme ešte nič neupratali. Poďme rýchlo do práce!

MAMA KOZA : Dobrý deň, detičky kozičky! Ako ste tu pekne upratali, zaslúžite si odmenu. Idem oproti ockovi capkovi, práve mi volal, že odchádza z práce. Cestou sa zastavíme v obchode a kúpime vám niečo dobré.

Zatvorte dvere a nikomu neotvárajte, vraj sa tu na okolí potuluje zlý vlk, mohol vy vás zjesť a čo by som si bez vás počala?

KOZIČKY : Neboj sa mamička kozička nikomu neotvoríme– mávajú jej.

Keď odíde začnú spievať – My sme malé...

VLK : Prichádza a klope, preruší spev, kozičky sú vystrašené.

KOZIČKY : Kto je ?

VLK : spieva -Hádajte, hádajte, kto je, otvorte kozliatka moje, ja som ten staručký capko, mohol by som byť váš tatko.

KOZIČKY : spievajú - My ti neotvoríme, lebo sa ťa bojíme, ty nie si tatko náš, lebo hrubý hlas máš.

VLK : hovorí - To sú ale potvory, skúsím ešte raz.

Hádajte, hádajte, kto je, otvorte kozliatka moje, ja som ten staručký kozliak, aha, mám na chrbte bodliak.

KOZIČKY : My ti neotvoríme...

VLK : hovorí – Musím rýchlo niečo vymyslieť, ináč ma tu nájde otec capko a hladného ma premôže. Skúsím zaklopať tretí krát a potom rozbijem dvere.

- spieva – Hádajte, hádajte, kto je, otvorte kozliatka moje, ja som ten staručký kozol, aha, mám na chvoste uzol.

KOZIČKY : My ti neotvoríme...

MAMA KOZA, OTEC CAPKO : - prichádzajú a zbadajú vlka

No počkaj, ty vlčisko, my ti ukážeme, hneď ťa prejde chuť na kozliatka !!!

Začnú vlka naháňať a biť taškou a dáždnikom, vlk jajká a uteká preč. Vystrašené kozliatka stále čakajú ukryté v domčeku.

Rodičia spievajú : Tak tu nás kozliatka máte, prečo nám neotvárate? Už sa viac báť nemusíme, vlčisko viackrát nepríde.

KOZIČKY : tešia sa a skáču - Hurá, hurá, sme zachránení, prišli naši rodičia!

VŠETCI : spievajú – Tešme sa a spievajme, veselo si tancujme, vlka sme preč vyhnali, spoločne ho premohli. Už vždy spolu budeme, všetko zlé premôžeme, veď sme jedna rodina, náš život sa začína.

Krátke básničky

Len čo vstanem z postele, zacvičím si vesele.

Čupnem, vstanem, vyskočím, veselo sa zatočím.

Anička má bračeka. Volá sa Janičko. Očká má belasé, papučky červené. Nosí červenú čapicu a rukavičky. Má rád čokoládu. Anička mu číta. Janičko počúva a prosí: „Čítaj mi o psíčkovi a mačičke, ako varili kašičku.“

Čítaš i ty? Prečo?

Prečítaj si knižku!

Čo číta mamička?

Ruženka zbadala žabku.

Kožu mala zelenú ako trávička. „Je živá?“ pýta sa Jožko.

„Leží alebo beží?“

„Žabka skáče. Bojí sa nás.“ Daj pozor! Nestúp na žabku!

Žaba je malá, ale užitočná. Živí sa hmyzom, muškami a komármi.

Kde žijú žaby?

Školský rozhlas hlási: „Haló, haló!

Zajtra budeme hrať hokej.“

Bohuš, Laco, Mišo hrajú za druhú A.

Na hlave majú prilby. Puk letí od jednej hokejky k druhej.

Hráči behajú hore-dolu po celom ihrisku. Bohuš prihráva Mišovi. Prihrávky sú presné. Laco je brankár. Hilda kričí: „Do toho, do toho! Vyhrávame, vyhrávame!“

Miško píše pomaly.

Ďoďko, nepíš zle! Daša nepíše, bolí ju ruka. Eliška a Nataša píšu pekne.

Miloš, odpíš vetu! Maroš, prepíš stranu! Šimon, zapíš celú stranu!

Dušan, dopíš slabiku! Aleš šepká Miluške. Nešepkaj, ale píš! Šetri si zošity!

Naša Daša šije šaty. „Ušiješ aj pre Elišku?“ pýta sa mama. Daša šije a šije. Miluška podáva špendlíky. Eliška, vyskúšaj si šaty!

Šaty skúšajú a došívajú. Zašívajú rukávy. Našívajú vrecká. Vyšívajú kvetinky. Sú šikovné.

Eliška, šetri si šaty!

Peter pozerá obrázky. Sú tam modré jazerá, zelené lesy a vysoké bralá. Rastú tam smreky a borovice. Rudo sa prizerá. Nevidím komíny ani dym, iba krásnu prírodu. Tu by sa nám dobre bývalo. Vysoké Tatry sú krásne! Tatry sú samá krása.

Hana a husi

Hana opatruje husi. Pomáha babičke. Hana zahнала husi do vody.

„Háj, husičky, do vody, do vody!“

„Háj, husičky, von z vody, von z vody!“

Prečo máme husi?

Budú periny i paplóny.

Čo sa učím?

Mal som dva roky. Mamička ma naučila veršík: „Ťap, ťap, ťapušky.“

Ťapkal som rúčkami.

Mal som šesť rokov. Učím sa čítať, písať a počítať.

Večer u nás

Večer čo večer je u nás veselo.

Pozeráme rozprávky v televízii. Páči sa nám večerníček.

Naša mamička sa o nás stará. Pýta sa ma: „Lukáš, čo by si rád na večeru?“

Máme pečivo, šunku, syr a salámu. Či máš radšej maslo, med a čaj?“

Potom mi prikázala: „Napíš si vety do zošita!“

Umyť sa a potom spať!“

Ujo Braňo spomína:

„Bol som učňom. Majster ma poslal na rušeň. V kotle horel oheň.

Prikladal som do ohňa. Vyučil som sa za kuriča. Mám tvrdú dlaň od práce.“

Za čo sa ty vyučíš? Každá práca je potrebná.

Ruže

Saška a Želka pestujú ruže. Saška obzerá kríčky a hovorí:

„Kríčky už majú púčiky. Ruže budú žlté, červené a ružové.

Uvijeme kytičku pre našu milú mamičku!“

Líška, zajac a kohút

Ľudová rozprávka

Ide zajačik cestou a plače. Naproti nemu psi:

–Haf, haf, haf! Prečo plačeš, zajačik?

–Ani sa nepýtajte, psi! Akože nemám plakať? Mal som domček z kôry a líška z ľadu. Líške sa domček roztopil a mne ostal. Nuž votrela sa ku mne a mňa vyhnala.

–Neplač, zajačik, my ju vyženieme!

–Nie, nevyženiete!

–Vyženieme!

Došli k domčeku:

–Haf, haf, haf! Pod', líška von!

A ona im z pece:

–Ak vstanem a zoskočím, budú chlpy lietat' po všetkých kútoch!

Psi sa naľakali a utiekli.

Zajačik opäť ide a plače. Naproti nemu medveď:

–Prečo plačeš, zajačik?

–Ani sa nepýtaj, medveď! Akože nemám plakať? Mal som domček z kôry a líška z ľadu, líška sa ku mne votrela a mňa vyhnala.

–Neplač, zajačik, ja ju vyženiem!

–Nie, nevyženieš! Psi ju nevyhnali, ani ty ju nevyženieš!

–Vyženiem!

Išli vyhánat':

–Pod', líška, von!

A ona z pece:

–Ak vstanem a zoskočím, budú chlpy lietať po všetkých kútoch!

Medveď sa naľakal a utiekol.

Ide opäť zajačik a žalostne, prežalostne plače. Naproti nemu kohút s kosou:

–Kikirikí! Prečo plačeš, zajačik?

–Ani sa nepýtaj, kohút! Akože nemám plakať? Mal som domček z kôry a líška z ľadu, líška sa ku mne votrela a mňa vyhnala.

–Podme, ja ju vyženiem!

–Nie, nevyženieš! Psi vyhánali – nevyhnali, medveď vyhánal-nevyhnal, ani ty ju nevyženieš.

–Vyženiem!

Šli k domčeku:

–Kikirikí! Nesiem kosu na pleci, skosím líšku na peci! Pod', líška, von!

Keď to líška počula, naľakala sa.

–Pozhovej, umývam sa.

Kohút opäť:

–Kikirikí! Nesiem kosu na pleci, skosím líšku na peci! Pod', líška, von!

–Kožuch si obliekam!

A kohút po tretí raz:

–Kikirikí! Nesiem kosu na pleci, skosím líšku na peci! Pod', líška, von! Líška sa naľakala a utiekla.

–Haf, haf, haf! Pod', líška von!

A ona im z pece:

–Ak vstanem a zoskočím, budú chlpy lietať po všetkých kútoch!

Psi sa naľakali a utiekli.

Zajačik opäť ide a plače. Naproti nemu medveď:

–Prečo plačeš, zajačik?

–Ani sa nepýtaj, medveď! Akože nemám plakať? Mal som domček z kôry a líška z ľadu, líška sa ku mne votrela a mňa vyhnala.

–Neplač, zajačik, ja ju vyženiem!

–Nie, nevyženieš! Psi ju nevyhnali, ani ty ju nevyženieš!

–Vyženiem!

Mal som sedem grajciarov

(Scéna je predelená stenou, oddeľujúcou les od domčeka s kozou rodinou. Kozliatka spia spolu s mamou kozou. Zazvoní budík. Vstáva však iba mama, kozľatá spia ďalej)

Koza *(vypne budík, ponatáhuje sa, zazíva, začne vstávať a láskyplne kontroluje svoje spiace deti- napráva im paplóniky, zakrýva ich)* **Ako len sladko spinkajú...Nechám ich pospať si ešte chvíľku. Ja zatiaľ pre ne nachystám zdravé raňajky. Nech sa dobre napapokajú. (Otvorí chladničku a vyberá z nej zeleninu). Nastrúham na šalátik mrkvičku. (Zrazu si spomenie, že už nemá v dome mlieko a rožky.) Ach moja stará hlava! Ved' mlieko je už vypité, bez neho mi Elvíra s Cilkou ani z postele nevstanú!... No čo sa dá robiť? Zobudím svojich drobčekov a ja zatiaľ odbehnem do potravín. (budí kozliatka, ku každému sa nežne prihovára) **Deťúrence moje, dokážte mi, že ste už veľké a dokážete sa aj samé obliecť. Ja vám zatiaľ kúpim mlieko a rožky. Vyber mi Silvinka grajciariky z hrnčeka.****

Silvinka: **Počkaj, mamička, hneď ti ich prinesiem. (Cestou späť ich po jednom počíta)** **Je ich sedem.**

Mamička: **Tak ja už idem. Buďte dobré. A kým sa nevrátim, nikoho nevpúšťajte! Pozor najmä na vlka, vraj sa tu zas potíka.**

Vlk: **A je to v suchu! Koza sa vyparila. Raňajčky moje, už idem! (Zháči sa) Ó, to by som pokazil. Kozľatá sú študované, rýchlo by ma v mojom sivom kožuchu odhalili. Prejdem vám ja cez rozum. Kde si, plachietka moja? (Prehodí si ju cez hlavu a zaklope na okienko)** **Kozliatka, otvorte mi, už som sa vrátila!**

Kozľatá: *(Voľná improvizácia, v ktorej sa presvedčajú, či otvoriť alebo nie. Argumentujú svoje presvedčenia- príliš skoro sa vrátila, má zmenený hlas)*

Elvíra: **Nehádajme sa! Radšej zistíme, či to môže byť naša mamička. (Zhodnú sa)**

Cilka: **Kde je mlieko a rožky?**

Vlk: **Nemali, mali inventúru.**

Cilka: **Tak nám ukáž grajciare!**

- Vlk: **Do čerta rohatého, kam som ich len dal? Chcem povedať dala. Asi som ich, ja koza sprostá, stratila alebo nechala doma. Otvorte mi už konečne, doparoma!**
- Silvinka: **Čo som povedalo? Je to vlk! Má hrubý nielen hlas, ale i spôsoby.**
- Elvíra: **A nemáš tie grajciare v niektorom vrecku na kabáte?**
- Vlk: **Nemám, nič nemám, pozrite sa!** (*Povyvracia všetky vrecká, ba urobí aj stojku, aby dokázal, že grajciare nemá*)
- Cilka: **Je to jasné, máš ich za košeľou!**
- Vlk: **Už toho mám akurát! Aby ste vedeli, ja nie som vlk, ale koza. Ak mi neotvoríte, vyrazím okno!**
- Silvia: (*Strčí do okna zrkadlo*) **Ani my nie sme kozliatka, sme tiež vlci!**
- Vlk: (*naľakaný vlk uskočí od okna*) **Beda mi! S takými hroznými zubami ma roztrhne aj jeden z nich na franforce. A keď sa do mňa pustia všetci, je po mne!** (*Zháči sa, pochopí, čoho sa naľakal*) **Ach ja baran, ja kôň, osol. Ved' v tom zrkadle to som bol ja!** (*Rozbehne sa naspäť ale pred domom sa mu do cesty postaví rohatá koza. Začne sa od strachu triasť*)
- Koza: **Tak vray, prečo si sa vrátil! Ale rýchlo, lebo moje kozliatka ťa už majú po krk!**
- Vlk: **Ja... ja.... ja už viem, kde som dal tie grajciare.**
- Kozliatka: **Kde?**
- Vlk: **Do... do.... do pesničky!**
- Koza: **Ihned' ju spust' a pekne v rytme. A my sa chyt'me!**
- Vlk: (*Spieva pieseň*) **Mal som sedem grajciarov, nosil som ich za sárou.
Tri som minul, štyri mám, čo ti milá kúpiť mám?
Kúpil som jej čižmičky na jej biele nožičky.
Kúpil som jej obrúčku, dala si ju na rúčku.
Kúpil som jej korále, nosila ich na bále.
Kúpil som jej zrkadlo, voľakde jej vypadlo.**
- Koza: **No, to stačí! Je načase, aby si vypadol aj ty! A vy, deti moje, pod'ťe sa napapkať. Zaslúžite si dobré raňajky, ved' ste si s vlkom poradili ako dospelé.**

O Janíčkovi a Marienke

Lístie už žltlo a blížila sa zima. Bolo načase chystať drevo. Janíčko pomáhal otcovi. Ich domček stál hlboko v lese, ďaleko od mesta.

- Tak poďme, ocko, ešte naposledy do lesa a budeme mať dreva dosť, - vraví _____ . Tentoraz išla s nimi aj _____. Deň sa chýlil ku koncu a deti sa pred spaním chceli ešte pohrať.

- Nechodte nikam, deti. O chvíľu pôjdeme domov,- vraví _____.

- Dobre! Zájdem iba k potôčiku a hneď sa vrátíme, – odpovedali obe _____. No zotmelo sa rýchlejšie ako deti očakávali.

- Aha, dom, ktorý vyzerá ako obrovský zákusok! A ako vonia! – skríkol _____

- A vari tam niekto býva?- opýtala sa _____ .

- Ale áno, len poďte dnu! – volá na deti _____ .

- Poďte dovnútra, detičky. Iste ste hladné – milo sa im prihovorila _____.

Ale ráno bolo celkom inak. – Tak, darebáci, idete do kletky! Vykřmim vás a potom vás zjem! – radovala sa _____ .

- Len pekne umývajte, dievčisko! – šomrala si _____ a rozkladala oheň v peci.

- Ty veru môjho brata nezješ! – pomyslela si _____. Marienka strčila ježibabu do pece. – Výborne, sestrička! – skríkol _____ .

Nakresli ilustráciu k textu

Nový kamarát

Mačiatka Petra a Pavla sa hrali v Jankinej detskej izbe. „Pozri, čo som našla !“ zamňaukala zrazu Petra. „Tučnú myš s mnohými chvostíkmi a vôbec pred nami neuteká.“ „Možno je chorá,“ uvažovala Pavla, pritiahla si ju k sebe a vrtela ňou sem a ta. „To nie je chorá myš,“ zvolal plyšový medvedík, „ale chobotnička zo zvyškov vlny ! Janka jej sama uplietla nožičky.“

Do izby nazrela mama mačka. „Deťúrence, slnko svieti, choďte sa hrať na dvor.“ Petra a Pavla vybehli na trávnik pred šopou. Novú hračku vzali so sebou a ťahali ju raz sem, raz tam. Zabávali sa a od radosti mňaukali ostošesť.

„Čo sa robí ?“ čudoval sa čierny kocúr Cyril a zoskočil z plotu. „Fíha, to je skvelý kamarát na hranie,“ zamňaukal. „Smiem sa hrať s vami aj ja ?“ A skôr ako mačiatka niečo zamňaukali, schytil chobotnicu a už si ju aj pohadzoval veľkými oblúkmi. „Taká nehoráznosť !“ zaprskala Petra. „To je Jankina chobotnica, okamžite ju vráť !“

Ale kam až zaletela ? Na trávniku nie je a v kríku tiež nie. „Možno zaletela do šopy,“ zamňaukal kocúr Cyril zarazene. Mačiatka boli nazlostené, ale pomáhali mu hľadať. Spoza starej škatule trčal chvostík. Kocúr Cyril ho chcel chytiť, ale zmizol. Z police za plechovkami sa rozchichotali dve myšky. „Hihi, hihi,“ pišťali. „Nás si iste nehľadal.“ „Vás veru nie. To je na zlosť !“ hneval sa kocúr Cyril. „Nevideli ste aspoň, kam to čudo letelo ?“ „Je ... hihi...“ chichotali sa myši, „je v plechovke so zelenou farbou.“ „V plechovke so zelenou farbou ?“ zamňaukala Pavla rozhorčene.

Kocúr Cyril vyskočil na poličku a vylovil z plechovky trávovozelenú chobotnicu. „A čo urobíme teraz ?“ prskala Petra. „Maj chvíľu strpenia !“ Kocúr Cyril ponoril chobotnicu do kade, kde sa zbierala dažďová voda a dôkladne ju vypral. „Na slnku do večera vyschne,“ zamňaukal. Naozaj, farba sa stratila, iba jeden chvostík zostal zelený. Čo len na to povie malá Janka ?

Práca s textom

1. Kto vystupuje v príbehu a ako sa volajú. _____

2. Navrhni nové mená pre zvieratká v tomto príbehu. _____

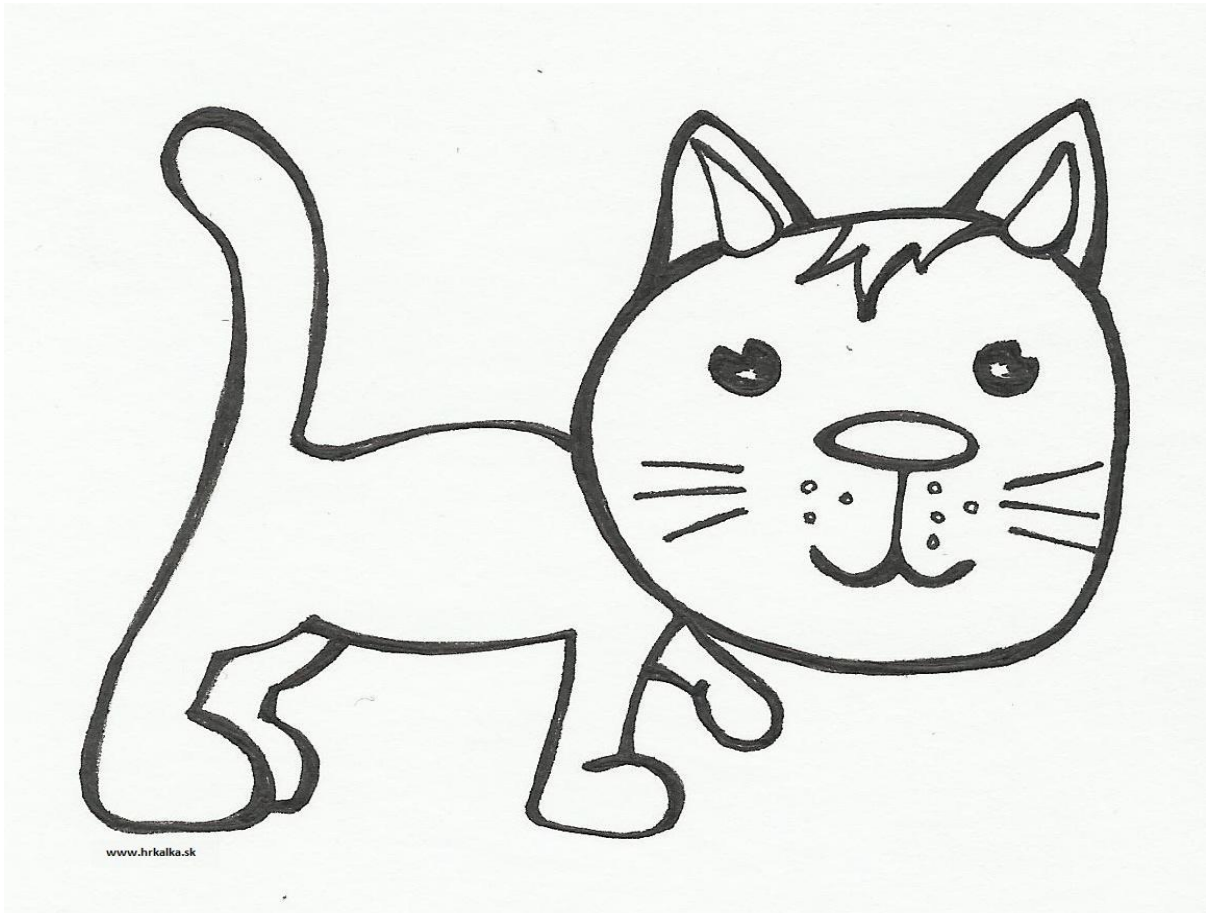
3. Vysvetli vetu: „Od radosti mňaukali ostošest’.“ _____

4. Čo je to chobotnica a kde ju môžeme uvidieť? _____

5. Dané slová nahraď podobnými slovami, ale s tým istým významom:

- NEUTEKÁ _____
- KAMARÁT _____
- OKAMŽITE _____
- NAZLOSTENÉ _____

ZMIZOL _____

O celkom bielych trpaslíkoch

Pozorne si prečítaj hádanku:

Je tridsať dva bielych trpaslíkov. Majú biele čapice, kabátiky, topánky a nohavičky. Stoja v dvoch radoch oproti sebe a chutí im chliebík, mrkva, reďkovka, čerešne, šalát, pečené kurča. Majú radi vajcia, maslo, rybí tuk, mlieko, syry, tvaroh a jogurt. Sú to veľmi čistotní trpaslíci. Kúpu sa ráno i večer. Drhnú sa zubnými kefkami. A veľmi sa hnevajú, keď musia jesť cukríky a čokoládu. Čo je to?

Libuša Friedová – upravené

Úlohy:

1. Napíš, aké ponaučenie vyplýva z tejto hádanky?

1. Použi prirovnania vo vetách.

Biely ako mlieko. _____

Čierny ako havran. _____

Červené ako ruža. _____

Zelený ako tráva. _____

Rovný ako svieca. _____

Mocný ako buk. _____

2. Skús napísať nejaké prirovnanie.

O DVANÁSTICH MESIAČIKOCH

Maruška : / zmetá izbu, spieva si /

Macocha: Aha ju! Ja neviem, kde skôr skočiť a ona si tu vyspevuje! Kto to kedy slýchal v robotný deň takto zaháľať! Prac sa do roboty!

Maruška : / zmetá ďalej / Veď ja len pri zmetaní si trošku pospevujem...
Tatuško to mali tak rád... spievanie a pesničky...A mňa.

Macocha: A veru akurát! Tatuško ! Teba mi nechal na krku tvoj tatuško.Čo ma je po pesničkách a po tom, čo mal rád. Ta sa ber! Holenke sa koláčov zažiadalo, taká je nejaká mrzutká, chúďatko moje. Asi ju dajaká choroba obchádza...Tu máš, koláčov napečieš, ja musím Holenke šatku vyzdobiť, večer je v dedine muzika.Aby mi pekná bola.

Holena: Mama! Hladná som, ani najesť mi nedáte , ani šatku ste mi ešte nedokončili... samé mrzutosti mám s vami. A Mara vpravda, že jahody dobre robia na krásu , akože by som sa len k nim dostala... aspoň za dve hrste

Macocha: Čože si sa ty načisto na rozume pominula, milučká moja? Teraz v zime jahody ťa mátajú?

Holena: Pozri, na Marušu! Aká pleť ... ako alabaster. Tá isto jahody dakde úchytikom jedáva. Všetkých ženíchov mi odvábi. A tá moja tvár... samý pupák . Nik ma takú nevezme. /
hľadá do zrkadla/

Macocha: Maruša! Hybaj sem! Do hory pôjdeš. Holenuške sa jahôdok zažiadalo, donesieš jej do krčiazka.

Maruška: Ale mamka, kdeže teraz jahody nájdem?

Macocha: No len sa ber a nezabavuj sa rečami . A ponáhľaj sa, lebo Holenka naisto umrie bez jahôd.

TANEC SNEHOVÝCH VLOČIEK

O troch grošoch

Kopal raz chudobný človek pri hradskej ceste priekopy.

„Akú máš plácu?“

– kráľ sa ho pýtal.

„Tri groše na deň dokopy.“

„Tri groše na deň? Vyžiješ z toho?“

– pýta sa vladár biedneho.

„Tri groše? Keby jasný môj kráľu! Ja žijem iba z jedného.

Prvým z troch grošov dlho už vraciam to,

Čo som dlžný pred Bohom.

Iba ten druhý ostáva pre mňa,

Tretí groš dávam zálohom“.

Premýšľa vladár starnúcou hlavou,

Už sa mu na nej belie srieň.

Kolko len húta, toľko len húta,

nepríde veci na koreň.

„Tri groše na deň? Z takého mála požičať, vrátiť, ba i žiť?“

Človeče dobrý, darmo sa trápim, toto mi musíš vysvetliť!“

„Tak je to výsosť. Otca mám v dome nevládneho a starého.

Najprvším grošom statočne vraciam, čo dostával som od neho.

Jeden groš ide na môjho syna, rastie mi z neho čel'adník.

Záloh mu dávam, aby mi vrátil, keď už sám budem nevládny.

Jeden groš pre mňa.

Dost', lebo málo za ľudskú cestu nedlhú?

Kráľ môj. Tak žije chudobný človek.

Bez pýchy, však i bez dlhu.“

